No. 1368 Zaterdag 19 Maart 1910 27ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 18 Maart.

CIPRIANO CASTRO.

Over een maand, in April a. s., komt het Venezolaansch Congres te Caracas bijeen; en nog steeds is Venezuela's gevolmachtigde aan 't onderhandelen met den Minister in Den Haag. Eerst moet het oorspronkelijk Protocol, waaronder de handteekening van Dr. PAÚL van nul en geener waarde was, opnieuw worden geteekend en aangenomen en dan pas zal Nederland en Venezuela, als de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide staten zullen hersteld zijn, er toe kunnen overgaan een Handelsverdrag te sluiten, misschien wel met afschaffing van de 30% differentiëele rechten aan 't hoofd van dit verdrag.

Of wij dan nog altijd hoop hebben, dat dit eindelijk zal gebeuren?

Ja, nog steeds koesteren wij de zoete hoop, dat de vriendschap tusschen Nederland en Venezuela zal worden hersteld en onze naaste buur bereid zal wezen Curaçao ook vriendschappelijk te behandelen.

Cipriano Castro zal daartoe zeer veel bijdragen.

Castro! de dictator, de vijand van Curaçao?

Zeer zeker.

Venezuela heeft door de waakzaamheid van verschillende Mogendheden over de bewegingen van den ex-president de overtuiging ontvangen, dat men eerlijk en oprecht met de Republiek wil omgaan en het Castro onmogelijk zal maken nog ooit weer revolutie te spelen. De positie der tegenwoordige regeering te Caracas is niet zoo sterk, dan dat zij deze waakzaamheid der Mogendheden ten zeerste op prijs moet stellen.

Misschien kan het al spoedig blijken, dat de Mogendheden hun waakzaamheid ook nog over anderen dan Castro willen uitstrekken, en met alle kracht een revolutie in Venezuela zullen trachten te voorkomen.

Gral. HERNANDEZ „El Mocho" een der machtigste partijhoofden, heeft zich afgescheiden van Gral. GOMEZ en schijnt op eigen wieken te willen drijven. Het geld, door de Venezolaansche Regeering hem verstrekt om een reis naar Europa te maken en zich aldaar te laten opereeren, werd door hem teruggezonden. En nu zullen nog wel meer invloedrijke Venezolanen wegtrekken *om redenen van gezondheid!!!* Verschillende vrienden waren hun leider reeds voor-uitgegaan en anderen zullen nog wel volgen.

Wie weet, hoe spoedig ze weer allen te samen terugkeeren, om ook in hun land, volgens hun opvatting, den toestand eens gezond te maken.

Want gezond is de toestand er nog alles behalve, wanneer de Mogendheden onderling samenwerken, om Venezuela onder bescherming van een gewaarborgden vrede tot bloei te laten komen en tot ontwikkeling. Maar, wanneer Grl. GOMEZ en diens regeering nu duidelijk bewezen zien, dat door de Mogendheden niet slechts CASTRO, maar ook alle andere onruststokers bewaakt worden en geweerd dan zal een gezamenlijke aanvrage van Engeland en Nederland, die beide met hun aan de Republiek grenzende Koloniën, Trinidad en Curaçao, zeer veel er toe kunnen bijdragen om den vrede aan Venezuela te verzekeren, zoo maar niet ter zijde worden gelegd.

Als Engeland en Nederland zich vrienden toonen van Venezuela, kan de Republiek niet achterblijven in vriendschapsbetoon, en zal een contra-praestatie verleend moeten worden.

Zoo kan het woelig rondspringen van den „Aap uit de Andes" wel eens ten gevolge hebben, dat ook wij hier op Curaçao van vreugde beginnen te dansen en volop feestvieren, als de grootste hinderpaal voor den wederopbloei van onzen handel en scheepvaart, de 30 pct. zal zijn weggenomen.

UITVOER.

Een van de meest belangrijke statistieken is wel de staat van uitvoer. Daaruit toch kunnen wij eenigszins benaderen hoeveel geld er uit den vreemde ons in de Kolonie is toegevloeid.

Hoe levendiger de uitvoer is, des te krachtiger wordt het economisch leven der bevolking.

Is daarentegen de uitvoer van weinig beteekenis, dan zal het volk een kwijnend bestaan lijden uit gebrek aan geld.

Geld is de ziel der negotie. Brengen de uitgevoerde artikelen geen nieuw geld in de Kolonie, dan bepaalt zich de handel tot het verkoopen van het strikt noodzakelijke voor de eigen bevolking en de kleine voorraad geld circuleert, maar brengt geen vermeerdering van het nationale bezit.

De uitvoerstatistieken zijn voor het eiland Curaçao nog van zeer jongen datum, en beginnen met de laatste zes maanden van het jaar 1903.

Gaan wij nu eens vluchtig na, hoe het met onzen uitvoer gesteld is.

Van het eiland Curaçao werd uitgevoerd:

In het jaar	voor een waarde van
1903 (6 maanden)	f 156 577.
1904	f 349 122.
1905	f 460 935.
1906	f 493 103.
1907	f 432 956.
1908	f 221 569.
1909	f 356 548.

Het jaar 1908 was al bizonder slecht. Gelukkig, zijn wij verleden jaar weer wat bijgekrabbeld. Maar van groote beteekenis kan onze uitvoer nog niet genoemd worden. Wij hebben eigenlijk slechts één enkel artikel van beteekenis en dat zijn onze Curaçaosche stroohoeden. Als de vlechtindustrie hier niet bestond, zou de gezamenlijke waarde der uitgevoerde artikelen ternauwernood f 100,000 bedragen. Men oordeele:

	Gezamenlijke uitvoer.	Hoeden alleen.
1903	f 156 577	f 33 408.
1904	349 122	139 779.
1905	460 935	335 205.
1906	493 103	395 733.
1907	432 956	329 413.
1908	221 569	83 658.
1909	356 548	252 306.

De geleden schade van 1908, door stilstand der vlechterij wegens gebrek aan stroo gedurende het beruchte *Castro-jaar*, is nog wel niet geheel ingehaald, maar de industrie begint toch weer te herleven. Als de prijzen nu door het beter afwerken der hoeden maar wat hooger worden en het volk wat meer verdient op zijn werk, zal de handel er den gelukkigen terugslag van gevoelen. Er zal weer wat gekocht en betaald worden.

Van beteekenis was een paar jaar geleden ook de uitvoer van geitenvellen en huiden. In 190[illegible] werd [illegible] dit artikel uitgevoerd voor een waarde van ruim f 101.000. Verleden jaar slechts voor even f [illegible] [illegible] divi-divi werd voor f 33,766 verscheept, aan oranjeschillen voor f 11,344, aan mest voor f 13,946, aan zout voor f 7438. In het jaar 1904 bedroeg de waarde van het uitgevoerde zout f 46,840.

De uitvoerhandel blijft derhalve hoofdzakelijk beperkt tot de stroohoeden. Moge de uitvoer daarvan meer dan verdubbelen en spoedig f 1000 000 bedragen!

Een Bisschoppelijk woord OVER LECTUUR.

Z. D. H. Mgr. PETRUS LEIJTEN, Bisschop van Breda, schreef in zijn vastenbrief van dit jaar:

Een der grootste rampen van onzen tegenwoordigen tijd, B. G. is de slechte lectuur; eene ramp zoo groot, dat een wereldkenner, als de onsterfelijke Paus Leo XIII, de slechte pers brandmerkte als de hoofdoorzaak van den treurigen toestand, waarin de wereld gekomen is. En wanneer men nu ziet, hoe de slechte lectuur voortdurend in omvang en verdorvenheid en schaamteloosheid toeneemt; wanneer men bedenkt hoe ze altijd meer aftrek en gretiger lezers vindt; wanneer men zoo dikwijls hoort en leest van ongelukkigen, die als slachtoffers van de slechte lectuur vallen, en nadenkt over de verwoestingen in huisgezin, in Kerk en maatschappij door haar aangericht; dan, B. G., vraagt men zich wel eens met angst en ontzetting af, welk eene toekomst de slechte pers nog eenmaal aan de wereld bereiden zal, en zou men geneigd worden het woord te herhalen van [illegible] grootste schrijvers uit de [illegible] eeuw: het vreeselijk wapen, de pen in bezoedelde handen, zal [illegible] de wereld den ondergang be-[illegible]" 1).

Dit alles overwegende en daarbij niet onkundig van het treurige feit, dat deze verderfelijke besmetting zich ook over ons bisdom altijd meer uitbreidt, hebben Wij het Ons ten plicht gerekend, u in een herderlijk schrijven tegen de slechte lectuur te waarschuwen; en, in onze bezorgdheid voor uw tijdelijk en eeuwig geluk, roepen Wij u toe: B. G., ducht toch het gevaar der slechte lectuur. En gij, ouders en oversten, beseft en betracht wel uw duren plicht, om met groote waakzaamheid over de lectuur uwer kinderen en onderhoorigen te waken!

Feuilleton.

EEN ONDERHOUD MET DEN Oud-Gouverneur van Curaçao.

Uit Rome wordt aan de „Tel." geschreven omtrent een onderhoud met den oud-gouverneur van Curaçao. Wij ontleenen er het volgende aan:

„U vindt het zeker een genot, om weer in Europa te zijn? vroeg ik den oud-gouverneur van Curaçao, jhr. De Jong van Beek en Donk.

„O, ja!" was 't antwoord, maar toch heb ik met zekere smart de kolonie verlaten".

„In hoeverre met smart?"

„Omdat ik m'n arbeid lief had en meende, nog met vrucht te kunnen werken voor Curaçao."

„Dus heeft Curaçao werkelijk een toekomst?"

„Zeer zeker, maar om het land daar tot eenige welvaart te brengen is nog een langdurige, onafgebroken arbeid noodig. Men mag vooral niet uit het oog verliezen, dat de kolonie in de laatste jaren zoowel onder groote en gedurig terugkeerende tijdperken van droogte, als onder de bekende politieke moeilijkheden (Castro) zwaar geleden heeft."

„Is de haven van Willemstad inderdaad zoo mooi als wordt verteld?"

„Willemstad bezit een prachtige haven; die haven behoort tot het beste, wat de kolonie heeft. En toch is de handel van Curaçao, die eigenlijk de voornaamste bron van inkomst moest en kon zijn, lang niet meer, wat die eenmaal was, omdat Curaçao, tengevolge van de rechtstreeksche stoomverbindingen van Venezuela en Colombia op Europa en Amerika gaandeweg is „uitgeschakeld" en tegenwoordig in hoofdzaak slechts als transito-haven van belang is voor Maracaibo, de gewichtigste stad in het westen van Venezuela, die echter niet door groote stoomschepen kan bereikt worden, om haar ondiep vaarwater."

„Wat voor invloed kan de opening van het Panamakanaal op onze kolonie hebben?"

„De meeningen loopen hierover zeer uiteen en daarom ben ik eens met eigen oogen den toestand daar gaan bekijken. Er zijn er, die van die opening geen heil verwachten. Wat mij betreft, ik ben de tegenovergestelde overtuiging toegedaan, en geloof, dat de vermeerdering van de scheepvaart, die er door in de Caraïbische Zee zal ontstaan, ook voor ons z'n voordeelen zal opleveren, omdat verwacht mag worden, dat Curaçao niet zal nalaten, z'n reeds goeden naam als kolenstation enz. te handhaven, en zich verder zal toeleggen, de scheepvaart zoo veel mogelijk naar z'n schoone haven te lokken".

„En wat voor een volk is dat van Curaçao?"

„Het zijn, onder flinke leiding, uitstekende werklieden. Over het algemeen zit in de bevolking een goede kern, en men treft in de kolonie ondernemende kooplieden aan. Toch, geloof ik", ging de oud-gouverneur na een wijle voort, „dat men zich op Curaçao tevens onvermoeid dient te blijven toeleggen op den landbouw en ook op de visscherij, en daar meer zorg aan moet besteden dan in den regel nog geschiedt. Bij een verstandige en voldoende irrigatie zou de bodem daar uitnemende resultaten kunnen opleveren; in tijden van regen moet men het hemelwater zorgvuldig bewaren — door het maken van dammen en vergaarbakken is men daarmede eenige jaren geleden al begonnen —; het grondwaterpeil verhoogen en dan gebruiken voor besproeiing in maanden van groote droogte."

„Wordt er ook iets gedaan om de visscherij te bevorderen?"

„Na het voorloopige onderzoek, dat van regeeringswege door dr. Boeke onlangs is ingesteld, wordt tegenwoordig, onder leiding van dr. v. Breemen, de verbetering van de visscherij krachtig ter hand genomen, met het doel niet alleen om de vangst te vergrooten, maar ook om te trachten door het rooken en zouten van visch een exportartikel te verkrijgen".

„Welke zijn de voornaamste exportartikelen van de kolonie?"

„Dividivi (looistof), aloë oranjeschillen, en niet te vergeten fosfaat en zout. Verder leveren de Bovenwindsche eilanden tegenwoordig katoen." (De hoeden mochten natuurlijk niet genoemd worden!! *Red. Am.*)

„Is het waar, dat de bevolking in de West zwaar speelt?"

„Voor dat het sedert eenigen tijd in werking getreden verbod tot het deelnemen in buitenlandsche loterijen bestond, werd in de kolonie zeer veel gespeeld. Er is getracht door het oprichten van een koloniale postspaarbank het sparen in de hand te werken en reeds zijn hiermede niet onbevredigende resultaten verkregen."

„Is er veel verkeer tusschen de eilanden onderling?"

„Tusschen de Benedenwindsche eilanden is een geregeld en vrij druk verkeer, omdat Curaçao de verschepingshaven van de producten van de eilanden Bonaire en Aruba is. De verbinding met de Bovenwindsche eilanden, St. Martin, Saba en Sint Eustatius, heeft eens per maand plaats."

„Op welke wijze?"

„Vroeger per zeilgelegenheid, en niet zelden vorderde de reis van Curaçao naar de Bovenwindsche eilanden per schoener 8 á 10 dagen. Nadat een paar jaar van gouvernementswege tusschen de eilanden onderling een stoomscheepje was gehuurd, is thans voor dit doel te Rotterdam de „Prinses Juliana" in aanbouw."

„En hoe is 't onderwijs in de kolonie?"

„Over het algemeen is de onderwijstoestand in betrekking met de tegenwoordige behoeften van de bevolking voldoende. Deze wordt beheerscht door de onderwijs–verordeningen, die rekening houden met de plaatselijke toestanden, en in verband met het regeeringsreglement, gebasseerd op de Nederlandsche wetgeving. Uit den aard der zaak heeft men zich met het oog op den financieelen toestand der kolonie, alleen beperkt tot het lager onderwijs. Op het eiland Curaçao echter bestaat gelegenheid tot het genieten van meer uitgebreid lager onderwijs, dat vrij kostbaar is, doch waartoe on– en minvermogenden gratis of tegen verminderd schoolgeld kunnen worden toegelaten. Als voorlooper van de ambachtsschool is op Curaçao een gratis cursus in 't teekenen en rekenen in het leven geroepen, evenals met het oog op de handelsbehoeften een cursus in het boekhouden. En op het eiland Saba is zelfs sedert kort een cursus in zeevaartkunde begonnen. Bovendien bezit Willemstad een normaalschool. Voor het grootste deel zijn de scholen bijzondere, en op een paar uitzonderingen na, staan die onder leiding van het Vicariaat."

„Dus, dan zijn er niet veel openbare scholen in de kolonie?"

„Behalve de school voor meer uitgebreid lager onderwijs te Willemstad, zijn er in het geheel ongeveer tien openbare scholen, meestal één op de hoofdplaats van elk eiland."

„Verschijnen er Hollandsche couranten in de kolonie? Als journalist interesseert mij natuurlijk ook dat punt."

„Couranten zijn er vele op Curaçao; hiervan verschijnen en verdwijnen nog al eens de kleinere. De meeste zijn weekbladen. Onder de voornaamste rekent men de „Curaçaosche Courant". Deze brengt de gouvernementsadvertentiën en geeft iedere week een goed algemeen politiek overzicht. Dan de „Amigoe di Curaçao" ook een Hollandsch blad, geredigeerd door de R. K. geestelijkheid, evenals „La Cruz" dat verschijnt in het Papiamentsch. Van vrijzinnige richting zijn „De Vrijmoedige" en „De Wekker", beiden in de Nederlandsche taal. Vervolgens de „Imparcial", die uitkomt in het Spaansch. Ook de kleinere bladen zijn alle in het Spaansch geschreven."

„Maar wat is in de kolonie de volkstaal?"

„Het Papiamentsch, doch de kennis van de Nederlandsche taal neemt in den laatsten tijd sterk toe. Er is een zeer nuttig werkzaam zijnde afdeeling van het Nederlandsch Verbond in de kolonie gevestigd."

„Heeft men op Curaçao ook malaria?"

„Absoluut niet."

„En gele koorts?"

„Die voorheen zoo gevreesde ziekte is zoo goed als verdwenen tegenwoordig".

„Sta mij nog een vraag, de allerlaatste toe? Bestaat er eenige emigratie van uit Nederland naar de kolonie?"

„Neen, wat aan Nederlanders naar Curaçao komt, zijn officieren en ambtenaren."

De H. Kerk, B. G., die de zending ontving, aan alle volkeren de leer van Christus te verkondigen en allen voor te houden, dat zij door het geloovig aannemen en trouw naleven dier leer hunne eeuwige bestemming moeten bereiken, de H. Kerk heeft nooit opgehouden tegen de slechte lectuur met alle haar ten dienste staande middelen strijd te voeren. Niet zonder reden B. G. De slechte lectuur immers was ten allen tijde een der grootste gevaren, waardoor geloof en goede zeden werden bedreigd, en een der geduchtste wapenen, waarvan de satan zich door alle eeuwen heen in zijn strijd tegen de Kerk bediende. Slechte boeken toch zijn stille verspreiders van het kwaad en leermeesters in bederf en goddeloosheid, leermeesters, te gevaarlijker, omdat ze overal zoo gemakkelijk binnendringen, omdat hunne onbeschaamdheid zoo groot is en de gelegenheid om naar hen te luisteren, ieder oogenblik open staat. Slechte lectuur, B. G., is de leerschool van den duivel, waar de vijand van ons geslacht zijne leer predikt, zijne belangen verdedigt, zijnen aanhang vormt en kweekt met het rampzalig gevolg, dat hij misschien nergens ter wereld beter slaagt, om het Godsrijk op aarde afbreuk te doen en zielen voor tijd en eeuwigheid ongelukkig te maken. Te recht werd daarom de slechte lectuur reeds door den H. Joannes Chrysostomus de ondergang der Kerk geheeten.

Nu was er waarschijnlijk nooit een tijd, B. G., waarin voortdurend zooveel verderfelijke lectuur over de wereld werd verspreid, als in onze dagen. Het is als een zondvloed, die ons overstroomt, en onmogelijk kan men zich ook slechts een flauwe voorstelling maken van de ontzaglijke massa slechte lectuur, die iederen dag, in den vorm van boeken, brochuren, tijdschriften en nieuwsbladen, de wereldpers verlaat, om het tegenwoordig geslacht met de meest heillooze beginselen en de schadelijkste leer te vergiftigen. Het ongeloof en de zedeloosheid, zoo zegt een schrijver onzer dagen, vloeien met volle stroomen door de duizende kanalen der helsche pers en verspreiden zich over de geheele wereld. Men zou zeggen, dat de ongodsdienstigheid en het bederf een komplot hadden gesmeed, ten einde in de zielen te verwoesten al wat de eeuwen aan geloof en braafheid daarin met zooveel zorg hebben gekweekt 2). En waar nu de vijanden Gods een zoo rusteloozen ijver ontwikkelen, daar went ook de H. Kerk meer dan ooit haar gezag en haar invloed aan, om het hachelijk gevaar af te weren; daar houdt zij niet op, hare kinderen te waarschuwen; te vermanen, af te schrikken en te herinneren aan de strenge wet, door haar in zake slechte lectuur uitgevaardigd. Wij zeggen: de strenge wet. Immers, het kan u niet onbekend zijn, B. G., dat er eene kerkelijke wet bestaat, waardoor slechte lectuur streng verboden wordt, waardoor zelfs tegen bepaalde slechte boeken de zwaarste kerkelijke straf is vastgesteld.

Helaas! dat er zoo dikwijls onder de Katholieken worden gevonden, die weigeren naar de stem der Kerk te luisteren en er niet voor terugschrikken, in een zoo gewichtig punt het streng verbod der Kerk te overtreden! Maar bedenken dezen dan niet, dat zij zich grootelijks schuldig maken in de oogen van God? Bedenken zij niet, dat, wie niet luistert naar de Kerk, God zelf versmaadt? Weten zij niet, dat zij zich bezondigen, door zich roekeloos bloot te stellen aan een gevaar zoo dreigend als dat der slechte lectuur? Herinneren zij zich niet het woord van God, dat wie het gevaar bemint, ook in het gevaar zal omkomen?3) Twijfelt er niet aan, B. G.: wanneer slechte gesprekken, naar de verzekering der H. Schrift, de goede zeden bederven 4): veel zekerder zullen de goede zeden en met haar godsdienstzin en geloof, en schaamte en onschuld, en eerbaarheid en eergevoel en alle edele gevoelens van het Menschenhart in de slechte lectuur hun ondergang en hun graf vinden.

Vreest daarom de slechte lectuur, B. G.! Bedenkt het toch wel: één slecht boek is in staat eene onschuldige ziel te bederven en een geheel leven te verwoesten. Houdt u daarom in nederige volgzaamheid aan de vermaningen en voorschriften der Kerk, en laat daarbij niet na in twijfel en onzekerheid den raad en de voorlichting in te winnen uwer geestelijkheid. Zij zijn u door God als zielzorgers en geleiders op den weg der zaligheid gegeven, zij hebben ten plichte te weten en u te zeggen, wat voor uwe geestelijke belangen al dan niet dienstig is; maar aan u de plicht hen te volgen en u zeker niet in een zoo gewichtig punt aan hunne leiding te onttrekken.

En opdat nu onze vermaning te sterker en overvloediger vrucht zou dragen, wenschten Wij nog een oogenblik in enkele bijzonderheden te treden, om u tegen een paar bepaalde soorten van lectuur te waarschuwen.

En dan denken Wij op de eerste plaats aan zekere vlugschriften, brochuurtjes en losse blaadjes, die tegenwoordig zoo dikwijls in grooten getale worden verspreid en waarin, hetzij dwaling en ongeloof, hetzij de verderfelijke leer van socialisme en anarchisme, hetzij de zedeloosheid met hare schandige middelen en praktijken onderwezen en aangeprezen worden. Waakt daartegen, B. G., en zorgt dat ze uwe huizen niet binnendringen. Waakt bovenal tegen die ontuchtige pamfletten, ware voortbrengselen der hel, opdat uw afschuw niet verminderе van de zonde, die onder christenen zelfs niet mag genoemd worden, opdat de reinheid uwer familiezeden geen schade lijde en verloren ga, opdat ge niet door drogredenen misleid, geoorloofd en recht zoudt gaan heeten, wat in Gods woord als wraakroepende boosheid staat aangeduid, en het kwaad, dat helaas! als een verwoestende kanker voortwoekert en geheele landen dreigt te ontvolken, zich ook niet onder ons volk uitbreide.

Op de tweede plaats, B. G., waarschuwen Wij u tegen de romantische lectuur. Wat zou het een geluk en eene weldaad voor duizenden zijn, en hoe zouden geloof en zedelijkheid, en godsdienstzin en plichtbesef en ware ontwikkeling er wél bij varen, indien de roman-lectuur meer en meer van de leestafels verdween, om voor beter en degelijker boeken plaats te maken! En aldus sprekende, B. G., hebben Wij niet alleen het oog op de bepaald slechte romans; neen, maar Wij bedoelen dan ook de nietswaardige verdichtsels en lichtzinnige liefdeshistories, zonder eenigen wetenschappelijken grond, zonder eenige nuttige strekking, die wel eens onschuldige romans worden geheeten en die daarom dan ook zeker in zooveel huisgezinnen aangetroffen worden. Immers ook het lezen van zulke romans moet ten zeerste worden ontraden en afgekeurd. Behalve toch dat ze dikwijls den toets der christelijke zedenleer niet kunnen doorstaan, dienen ze daarenboven nergens toe, dan om de verbeelding op te zweepen, den geest met dwaze gedachten en plannen op te vullen, het hart te verweekelijken, het gemoed, het jeugdige gemoed vooral, den lust voor degelijke lectuur, ja voor iedere nuttige inspanning te benemen, en dikwijls de [illegible]rachtingen der voortreffelijkste opvoeding te verijdelen. Daarom moeten dan ook ouders en oversten het zich tot een heiligen plicht rekenen alle dergelijke lectuur te weren, en hunne kinderen en onderhoorigen daartegen afkeer en vrees in te boezemen. Maar, B. G., wat zullen Wij u zeggen van het verderf en het gevaar van die boeken, welke ten volle den naam van slechte romans verdienen? Van die hemeltergende geschriften, waarin de goddeloosheid met de zedeloosheid wedijveren? Waarin door schrijvers, dikwijls van onmiskenbaar talent, maar altijd zonder zeden en geloof, zonder eer en geweten, de zonde, de schandelijkste bij voorkeur, voorgesteld en onderwezen en aangemoedigd en verheerlijkt, ja als een heilig menschenrecht opgevorderd wordt?

Waarin alles tot zonde opwekt en alles wordt weggecijferd, wat van de zonde zou kunnen afschrikken: bewustzijn van schuld, vrees voor verantwoording en straf, het bestaan zelfs van God en van een ander leven? Waarin eindelijk, door het wegvagen van het onderscheid tusschen zedelijk goed en kwaad, het loochenen der vrijheid van den menschelijken wil en de leer van een allesdwingend noodlot, de zonde tot eene onmogelijkheid gemaakt wordt? Welken naam zullen Wij aan dergelijke boeken geven? Zullen wij ze noemen een doodelijke pest? Een zeker werkend vergif? Eene heillooze bron van rampen en euveldaden? Dit kan niet twijfelachtig zijn, B. G.; indien zedeloosheid en ongeloof tegenwoordig zoo schrikbarend om zich heengrijpen; indien Wij het aantal misdaden en misdadigers, jeugdige voorval, met den dag zien toenemen; indien zoo menig jongeling in vertwijfeling de hand slaat aan zijn eigen leven; indien zoo menig ontaarde zoon en diep gevallen dochter verdriet en schande brengt over het ouderlijke huis: dan is een der hoofdoorzaken van al dat kwaad te vinden in het lezen van slechte romans.

Eindelijk, B. G. nog een laatste woord, om u te waarschuwen tegen de kranten-lectuur. Wat Wij daarover op het hart hebben en gaarne uitvoeriger hadden ontwikkeld, vatten Wij samen in dit ééne: leest uitsluitend Katholieke, leest hoegenaamd geen andere nieuwsbladen.

Weest eerstens geen lezers van zoogenaamd neutrale kranten. Behalve toch dat neutrale krantenlectuur op den duur neutrale menschen kweekt, leveren die bladen nog, om allerlei correspondenties, beoordeelingen, aanbevelingen, advertenties en feuilletons, die er in worden aangetroffen, maar al te dikwijls een gevaar op voor deugd en zedelijkheid.

Weest nog minder lezers van socialistische bladen. Daardoor toch zoudt ge gevaar loopen te worden aangetast door de zich altijd verder uitbreidende besmetting van ontevredenheid met uw lot en afkeer en haat tegen hooger geplaatsten en door de fortuin ruimer bedeelden; en zoudt ge u allicht laten verlokken mede te gaan verlangen en streven naar toestanden, die nooit of nimmer verwezenlijkt kunnen worden. En onze waarschuwing gaat niet slechts tegen die socialistische bladen, welke strijden met open vizier; neen, maar ook tegen die andere, welke, onder voorgeven van trouw aan de Katholieke beginselen, ja niet zelden met een beroep op kerkelijke en Pauselijke uitspraken, en onder betuiging van eerbied voor en onderwerping aan de kerkelijke overheid, dezelfde verderfelijke leer verspreiden; en die, wel verre van misbruiken uit te roeien, misstanden te verbeteren en den minderen stand op te heffen, daarentegen niets doen, dan ontevredenheid zaaien, den een tegen den ander in het harnas te jagen, den eerbied voor de geestelijke overheid en alle gezag ondermijnen, en bij dat alles niet zelden veel meer denken aan eigen belang, dan aan het dienen der zaak van hun evenmensch. Wacht u, B. G., voor deze wolven in schapenvacht: om den huichelachtigen schijn, waarin die bladen zich hullen, zijn zij dikwijls nog gevaarlijker dan de eerste.

Op de derde en laatste plaats, B. G., weest vooral geen lezers van nieuwsbladen, die als bepaald vijandig tegen de H. Kerk bekend zijn. Wij bedoelen die kranten, waarin, wat een Katholiek het dierbaarst en heiligst is, onophoudelijk door het slijk wordt gesleurd, en die voortdurend spot en leugen en laster slingeren naar de Katholieke Kerk, hare leer, hare instellingen, hare gebruiken, hare bedienaren. Hoe is het mogelijk, zoo vragen Wij ons dikwijls af, dat een Katholiek dergelijke bladen lezen wil? dat er zelfs Katholieken worden aangetroffen, die zich bij voorkeur door zulke bladen laten voorlichten? die er wél voor durven uitkomen, ja, er groot op gaan, lezers van die bladen te zijn, maar zich schamen zouden, als lezers van Katholieke bladen bekend te wezen! Waar, zoo vragen Wij, waar is hier het Katholiek bewustzijn? Waar het katholiek geweten? En wat moet er op den duur bij zulke katholieken van katholiek denken en voelen en van katholieke praktijk terecht komen? En nu zegge men niet, dat men om zijne zaken bepaalde ons vijandige bladen niet missen kan: de tijd, B. G., dat die reden, althans voor sommigen, gelden kon, is voorbij en, naar Wij hopen en wat God geve, onherroepelijk voorbij. Hiertoe echter, dat is tot verzekering en bestendiging der zoo gelukkig verkregen uitkomst, is algemeene medewerking der katholieken noodig en blijft hen steun onontbeerlijk. En daarom, B. G., vermanen en bidden Wij u: steunt de katholieke, dat is, uwe eigen pers, en onthoudt iederen steun aan de niet-katholieke, met name aan de u vijandige pers. Regel, nog eens, moet het worden: in katholieke handen, in katholieke huisgezinnen geen andere dan katholieke bladen. Ieder katholiek rekene zich dat tot plicht van eer!

Ieder katholiek achte zich daartoe gehouden uit liefde voor de goede, groote, katholieke zaak! Ieder katholiek erkenne daarin een wezenlijken plicht van geweten: om het gevaar, dat hij anders loopt aan zeden en geloof, om het slecht voorbeeld, dat hij geeft; om de ergernis, die hij sticht; om den steun dien hij onthoudt aan de goede en verstrekt aan de slechte pers. Moge dit ons woord ernstig ter harte genomen en in echt katholieke daden omgezet worden!

(1) L. Veuillot (2) C. Dirks S. J. (3) Eccl. III, 27. (4) 1 Cor, XV. 33 (5) Hebr. XIII, 17.

THOMAS EDISON'S TOEKOMSTBEELD.

Uit New-York wordt geschreven:

In *The Independent*, het meest algemeen gelezen weekblad hier te lande, heeft Thomas Edison, de toovenaar van Meulo Park en Llewellijn Park, beide in den staat New-Jersey gelegen, een vooral voor de werkende klassen zeer aantrekkelijk toekomstbeeld geleverd. Het komt in hoofdzaak hierop neer, dat binnen twee eeuwen de arbeider over het geheel ongeveer evenveel gemak en gerief in zijn levenswijze zal kunnen genieten, als heden ten dage voor een millioenenbezitter het geval is.

Over het algemeen, zoo verklaart de uitvinder, zullen binnen een paar honderd jaren levensbenoodigdheden zoodanige prijsverlagingen hebben ondergaan, dat de thans voor zijn dagelijksch onderhoud zwoegende werkman nagenoeg even goed zal kunnen leven, als tegenwoordig vergund is aan menschen met 25,000 p. st. of meer inkomen. Handenarbeid zal, tegen dat bedoeld tijdperk is bereikt, tot de geschiedenis behooren. Hierdoor zal voornamelijk de levensstandaard van den werkenden stand aanzienlijk worden verbeterd.

Automatische machinerieën en zuiver wetenschappelijk beoefende landbouw zullen dan algemeen moeten zijn ingevoerd. Zoowel in de fabrieken als op de landerijen van de toekomst zal de menschelijke tusschenkomst niet langer als handwerker, maar alleen worden vereischt in dien zin, dat zij, die thans handenarbeid doen, dan meer de taak van opzichter zullen hebben te vervullen. Zij behoeven daarbij slechts het toezicht uit te oefenen over de in werking gebrachte toestellen en na te gaan of deze aan de bedoeling en de inrichting naar eisch beantwoorden, en er op te letten, of er zich geenerlei haperingen voordoen.

In de toekomst zullen allerlei takken van bedrijf en van nijverheid steeds minder en minder door afzonderlijke personen worden beoefend. Alles zal, hetzij genootschappelijk, hetzij maatschappelijk, maar althans gemeenschappelijk worden ondernomen. Enkelingen, ook die welke met eigen machines een of ander bedrijf uitoefenen, zullen meer en meer tot de geschiedenis gaan behooren. Meer en meer zal de nijverheid in de toekomst in al hare richtingen en onderdeelen eng blijken samen te hangen. Ja zelfs zullen deze laatste zoozeer onderling afhankelijk van elkaar worden, dat uit den aard der zaak slechts aan maatschappelijke ondernemingen welslagen zal verzekerd kunnen wezen, terwijl buitendien in oeconomischen zin, op den duur de belangen van werkgevers en werknemers dusdanig zullen blijken ineen te grijpen, dat tevens eerstgenoemden laatstgenoemden als gedeeltelijke vennooten zullen dienen te aanvaarden.

Gedurende de eerstvolgende eeuwen zal, hoogstwaarschijnlijk de achturen-dag nog wel regel blijven. Den werklieden meer vrijen tijd te verschaffen, zou onraadzaam moeten worden geoordeeld, om hen niet met den duivel der ledigheid te doen kennis maken of op de gelukzaligheid van arbeid, min of meer inbreuk te gaan maken. Evenwel zal vooral met verstand en met oordeel moeten worden gewerkt, terwijl de arbeider, in plaats van hoofdzakelijk op zijne spieren te zijn aangewezen en eentoonig werk te moeten verrichten, waarbij hij veelal in een sleur gaat vervallen, aanleiding zal vinden in zijn taak belang te stellen, te meer als hij deelgenoot in de onderneming is gemaakt. Hoe langer hoe minder zal de werkman gebezigd worden als een werktuig of als een last of trekdier; integendeel, hij zal zijn brein meer en meer moeten gebruiken — en derhalve tevens ontwikkelen — tot zijn eigen voordeel en ten bate zijner medewerkers.

„Er ontwikkelt zich in den laatsten tijd", betoogt Edison, „maar al te veel een nagenoeg nutteloos en niet licht te bevredigen streven om met andere bewoond ondersteld-de hemellichamen in gemeenschap te geraken. Ware het niet loonender, om zich tot onze eigen wereld te bepalen en deze in allerlei opzichten volmaakter te doen worden, zoolang er nog tal van wenschen zijn te bevredigen? Die wereldlingen op Mars of elders mochten ons anders eens over ons zelven beschaamd doen staan.

Voor het luchtschip van de toekomst zal men dienen te ijveren voor volmaking van het helicopter-beginsel. Voornamelijk omdat de zege alleen verzekerd kan worden geacht voor hem die een luchtschip weet uit te vinden, dat in staat is alle windkracht te tarten, behoort men zich voor alles hierop toe te leggen.

Indien de aeroplaan der Wrights niet meer dan $1/_{20}$ van haar tegenwoordige oppervlakte aanbood, zoude zij niet langer wind-inwerking hebben te duchten. Alleen door het helicopter-beginsel naar eisch te ontwikkelen, zal men in staat geraken, zich boven dampkringsaandoeningen te verheffen.

Door de snelheid van de schroefomwentelingen te vermeerderen kan men met een vliegtoestel van geringeren omvang aan dien eisch meer tegemoetkomen en de nu zoo gevreesde vijandige aanvallen der windgoden ongedeerd doorstaan. Aluminium verdient in plaats van ander metaal of hout bij de samenstelling de voorkeur.

Aan een helicopter zouden multiplanen kunnen worden aangebracht, elk niet grooter dan een vierkanten voet, verdeeld over een omtrek van 100 tot 150 voet, welke bijv. met behulp van metaaldraden uit het midden te behandelen zouden wezen.

In de toekomst zullen scheikundig samengestelde voedingsstoffen vermoedelijk een zeer groote rol spelen. Prof Emil Fischer heeft zich ten deze als baanbreker uiterst verdienstelijk gemaakt jegens de menschheid, voor welke het natuurlijke voedsel eerlang schaarscher zal worden. Niettemin, zegt Edison, zal de boerderij nimmer door het laboratorium worden overtroffen. Zoolang de aarde nog niet dor en kaal is geworden, zoodat veld en boomvruchten weigeren te groeien, zal men goed doen, de scheikundige keuken nog alleen als zeldzaamheid te verheerlijken.

Onder de vele vraagstukken, die in de toekomst op oplossing wachten, is een der gewichtigste, hoe de brandstof ten volle tot haar recht te doen komen. Tegenwoordige stelsels van verbranding sluiten roekelooze en onvergeeflijke verspilling in zich. In één ton van 40 pct. dynamiet is niet zooveel arbeidsvermogen aanwezig als in één ton steenkool verklaart de uitvinder.

Om zoo te zeggen alles, wat de natuur oplevert, zou verbrand kunnen worden, indien niet alreeds ongeveer alle delfstofachtige en plantaardige stoffen, welke konden worden aangegrepen, waren verbruikt — steenkool en eenig hout uitgenomen. IJzer zou wat geschikt wezen voor brandstof; ten minste in fijn verdeelden toestand, maar ziet, het is alreeds bezig te worden verteerd in het fornuis der natuur.

Hoe lang het nog kan duren vóór dat 't brandstofvraagstuk zal zijn opgelost? Wellicht brengt de dag van morgen, zegt Edison, de uitvinding, om alle warmte — ergo arbeidsvermogen — uit brandstof te kunnen benutten.

Een ander vraagstuk, dat de menschheid der toekomst behoort meester te worden is dat, hoe alle wrijving te overwinnen. Evenzeer als de aardbol, zonder wrijving te ondervinden door den weerstandloozen ether zweeft, moet bij de toekomstmachines de wrijving worden opgeheven.

---o---

Nieuwsberichten.

Curaçao.

De Prins Willem II.

Uit Amsterdam ontving de scheepsagentuur Curaçao, het volgende telegram.

Er is een wrak aangespoeld op het strand in de nabijheid van Nantes, in Frankrijk, den naam dragend „Prins Willem II"; de vrees blijft bestaan dat de „Prins Willem II" is vergaan, lek geslagen of gezonken, alle opvarenden worden als verloren beschouwd.

Het is een droeve tijding die wij in het korte, ineengedrongen telegramzinnetje krijgen te lezen. Het maakt met een slag een einde aan de verwachting waarin wij, tegen alle hoop in, leefden, dat misschien de „Prins Willem II" hier of daar drijvende zou worden aangetroffen, wel met alle mogelijke defecten, maar toch veilig bewarend de levens van hen die er zich op bevonden. Nu weten wij het ineens het droeve nieuws, „het schip is gezonken, alle opvarenden worden als verloren beschouwd."

Dagen lang en weken achtereen dachten wij, na het binnenkomen van de eerste berichten die ons het lange uitblijven der verwachte aankomst te Paramaribo van de „Willem II" mededeelden, aan het lot van de opvarenden en aan de zorg waarin de familieleden wel moesten verkeeren van hen, die wij op het schip wisten of vermoedden. Men sprak er over haast bij iedere ontmoeting van vrienden en kennissen en het deed ons pijnlijk aan en het verhoogde telkens onze vrees, steeds te moeten hooren of niets anders te kunnen verzekeren dan dat er nog geen' berichten aangaande de „Prins Willem II" waren binnengekomen. Deze pijnlijke onzekerheid is helaas op een nog gevoeliger wijze tot zekerheid geworden. In die stormachtige dagen van Januari, waarin zoo vele schepen, welke zich toen in de Golf van Biscaye bevonden, het ternauwernood afbrachten, is de „Prins Willem II" ten onder gegaan en met 't schip alle opvarenden.

Ons levendig indenkend in de groote droefheid die er nu, tengevolge van deze ramp, is gekomen over

zoo velen, betuigen wij aan de familiebetrekkingen van de beklagenswaardige slachtoffers onze diep gevoelde deelneming in het geleden rampspoedig verlies.

Naast deze betuiging van rouwbeklag, zijn wij overtuigd eveneens te spreken in den geest der publieke opinie, wanneer wij onzen oprechten dank betuigen aan den H. E. Gestr: Heer Commandant en de equipage van Hr. Ms. Utrecht, alsmede aan de Directie der Scheepsagentuur Curaçao voor de moeite en zorg die zij zich hebben getroost, om zekerheid te krijgen aangaande het lot van de Prins Willem II en om hulp te brengen, wanneer hulp nog zou baten. Voorzeker, het was voor de betrokken familieleden en voor allen die in het lot van schip en opvarenden belangstelden een groote troost te weten, hoe door beide autoriteiten alles is gedaan om in hun menschlievend pogen te slagen. Wanneer hun groote ijver en scherpzinnigheid hadden kunnen baten, zij zouden hun doel bereikt hebben.

AMSTERDAM, 16.— Langs de kusten van Belle-Isle zijn een reddingsboei en een riem, beide met den naam van 't Ned. ss. „Prins Willem II" aangespoeld, en ook aan het strand van een bij Belle-Isle gelegen eiland zijn een schroefblad en een plaat gevonden, die klaarblijkelijk van hetzelfde stoomschip afkomstig zijn.

Vaarwel!

Maandagavond is de Heer H. P. DE VRIES, vergezeld van zijn geachte familie, met de *Prins Frederik Hendrik* via Trinidad naar New-York vertrokken, vanwaar hij zich in Juli a. s. naar Nederland zal begeven om een paar maanden vacantie te genieten.

De vele vrienden die van hem afscheid namen, waaronder zich ook de Hoogedelgestr. Heer Gouverneur met adjudant bevond, hebben hem allen voorspoedige reis, een pleizierige vacantie en een behouden terugkomst toegewenscht, aan welken wensch wij ons van harte gaarne aansluiten.

Bericht aan zeevarenden.

Aan Zeevarenden wordt bekend gemaakt, dat het kustlicht, opgericht op de Noord-Oostkust van het eiland Bonaire bij de plaats, bekend onder den naam van Boca Spelonk, op den 1sten Mei a. s. zal worden in gebruik gesteld en ontstoken.

Dit licht, zijnde een bliksemlicht, is zichtbaar tot op 15 K. M. en toont elke 5 seconden een schittering.

* *
*

Aan schippers der op Curaçao varende zeil- en van alhier tehuis behoorende visschersvaartuigen wordt hierbij kennis gegeven, dat tusschen 21 Maart en 10 April 1910 door Hr. Ms. *Utrecht* op onbepaalde tijden na zonsondergang op schijven buiten de haven gevuurd zal worden.

In verband hiermede wordt de aandacht van bovengenoemde schippers gevestigd op de wenschelijkheid, om des nachts voor het goed brandend blijven van de voor hunne vaartuigen voorgeschreven lichten, te doen zorg dragen.

Tijdens het nachtelijk vuur zal door Hr. Ms. *Utrecht* van zoeklichten worden gebruik gemaakt.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen No. 5 van de *Hamburg-American Gazette* met mooie kiekjes van Jamaica en Oberammergau.

De Plantage-commissie

is in zoo verre gereed met haar arbeid, dat het voorbereidend onderzoek is afgeloopen en een concept van het verslag werd opgemaakt.

Het verslag belooft zeer omvangrijk te worden en zal een volledig overzicht geven van de geschiedenis der plantages op Curaçao. Aan de voorbereiding daarvan werd zeer veel arbeid en zorg besteed, het is bepaald een werk van taaie studie en onverdroten werkgeest. Eere aan de samenstellers!

Mijnontginning op St. Eustatius.

De Curaçaosche Courant vermeldt, dat aan den Heer J. R. G. de VEER te 's Gravenhage vergunning is verleend tot opsporing van delfstoffen op de gouvernementsgronden van het eiland St. Eustatius.

Sisal.

Van Bestuurswege is mededeeling ontvangen, dat, blijkens een van den waarnemenden Directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem ontvangen bericht, de opbrengst van 364 K. G. van Curaçao afkomstige pitavezel door hem in Nederland verkocht, na aftrek van alle kosten, f 89.55 heeft bedragen.

Als dat eens mocht gebeuren!

In *El Tiempo* van Caracas, 7 Maart, komt een bericht voor gedateerd Puerto España, 25 Februari, waarin gezegd wordt „dat de Venezolaansche stoomschepen „Venezuela" en „Manzanares" niet langer Trinidad zullen aandoen, maar Curaçao, *waar hun grooter faciliteiten worden aangeboden.*

Om meer dan een reden zouden wij ons hartelijk verheugen, als eindelijk die twee stoomers onze haven weder geregeld zouden aandoen.

Het zou ook een groote voldoening zijn voor de Heeren MADURO & SONS, agenten der *Compañia Anónima de Navegacion Fluvial y Costanera de Venezuela*, die reeds herhaaldelijk hun beste pogingen hebben gedaan om het zoo ver te krijgen.

„Napoleon op St. Helena."

Is een nieuwe crayonteekening van Mejuffrouw W. C. NICOLINA V. D. WALL DOVALE, ons dezer dagen getoond, en door ons zeer mooi bevonden.

Met voldoening vernamen wij dat hare vroegere teekeningen reeds verkocht werden op Curaçao.

Mogen allen, die haar steunen kunnen, haar op deze practische wijze helpen zich nog verder in de kunst te bekwamen.

Messina zakt in zee.

Uit Messina, dat nu ongeveer een jaar lang reeds door aardschokken geteisterd wordt, komt het onrustbarende bericht, dat het strand en de aangrenzende bodem voortdurend verzakt, zoodat sinds de eerste aardbeving van 28 Dec. ll. de zee reeds een halven meter hooger gekomen is of liever 't land een halven meter gezakt is. Men klaagt er over, dat daarvan door geen der autoriteiten notitie genomen wordt.

Nieuwe uitvinding van Edison.

Te New-Jersey is in het openbaar een proef genomen met een nieuwe uitvinding van Edison, een electrische batterij voor tramwagens, welke een ontzaglijke besparing van kosten zal geven. De batterij was geplaatst onder de banken van een tramwagen, die 24 passagiers bevatte. Van de 210 elementen, dienden er tien voor verlichting, tweehonderd moeten de kracht tot voortbeweging verstrekken. De wagen deed al hetgeen de uitvinder er van verwacht had en liep uitstekend. Een tweede proef zal de volgende week te New-York worden genomen. Het voortbewegen van de tram kost slechts een halve penny, twee en een halve cent dus, de mijl. De uitvinding kan ongetwijfeld groote gevolgen hebben.

Draadlooze telegrafie.

Hr. Ms. Heemskerk heeft in den nacht van Zondag op Maandag goede draadlooze telegrafische correspondentie gehad met Scheveningen, terwijl het schip zich bevond 40 mijlen oostelijk van de zuidpunt van Sardinië, dat is een afstand van 1600 KM. Gedurende de verdere reis van dit schip kan vrijwel gerekend worden op de mogelijkheid om telegrammen te zenden van Scheveningen, echter alleen 's nachts.

Venezuela.

Naar particuliere berichten uit Venezuela luiden, worden al de gewichtige militaire posten bezet door Generaals, die doodsvijanden van Castro zijn, hetgeen doet vermoeden, dat men er den een of anderen aanslag vreest van de zijde van genoemden ex-president op diens aanhangers.

(*De Vrijm:*)

Koninklijke Besluit.

Bij K. B. is de heer A. J. F. DE VEER benoemd tot vice-consul der Nederlanden te La Guayra (Venezuela) buiten bezwaar van 's lands schatkist.

1o. is de kapitein ter zee W. T. DE BOOY met 7 Maart eervol ontheven van de betrekking van inspecteur van den marine-torpedodienst en deze betrekking met ingang van dien datum opgedragen aan den kapitein ter zee F. PINKE;

2o. de kapitein ter zee G. P. VAN HECKING COLENBRANDER eervol ontheven van het bevel over Hr. Ms. pantserdekschip „Utrecht" in West-Indië, met den datum, waarop hij het aan zijn opvolger zal overgeven en met dien datum het bevel over genoemden bodem opgedragen aan denj kapitein ter zee W. T. DE BOOY.

Het hoofddeksel onzer Kolonialen.

Een Kon. besluit van 8 December, bevat een wijziging, in zoover van de voorschriften betreffende de kleeding van het leger in Nederlandsch-Indië, het volgende:

Overeenkomstig de ter zake door den commandant van het leger en chef van het departement van oorlog in Nederlandsch-Indië te geven voorschriften, zal, in stede van den kurken helmhoed met toebehooren, worden gedragen:

a. door de hoofd- en subalterne officieren en de adjudant-onderofficieren; een bamboehoed, volgens een door den commandant van het leger vast te stellen model, dan wel de pet, bedoeld bij art. 4 par. 1, van Ons besluit van 22 December 1904 no. 25; in groote tenue de pet voorzien van eene pluim, overeenkomende met het voor hunne ranggenooten van het wapen der Infanterie van het Nederlandsche leger voorgeschreven model, met dien verstande:

1o. dat de kleur van het metaal van de tulp, waarin de pluim is gevat, overeenkomt met die der overige metaaldeelen van de pet;

2o. dat door de officieren en de adjudant-onderofficieren van het wapen der artillerie eene pluim wordt gedragen van zwarte afhangende hanenveeren;

b. door de militairen beneden den rang van adjudant-onderofficier een bamboehoed, volgens een door den commandant van het leger vast te stellen model, dan wel een pet; in groote tenue de pet voorzien van eene pluim, een en ander overeenkomende met het voor ranggenooten van het wapen der infanterie van het Nederlandsche leger voorgeschreven model, met dien verstande:

1o. dat de klep van de pet zal zijn van het model dat voor de officieren is vastgesteld, de bal met donkerblauwe serge bekleed en met laken van de uitmonsteringkleur gebiesd;

2o. dat de kleur der metaaldeelen van de pet overeenkomt met die der knoopen van de attila;

3o. dat door de militairen van het wapen der cavalerie en van den dienst der militaire administratie om de pet van onderen een koord van wit kemelsgaren en, voor wat de onderofficieren betreft, op de pet eene kokarde van oranje saai met 5 reien witte koordsaai wordt gedragen;

4o. dat door militairen van het wapen der artillerie en der genie wordt gedragen de staande pluim van zwart paardehaar, de peer omvlochten met oranje saai;

5o. dat door het personeel der stafmuziek de pluim wordt gedragen van witte struisveeren, lang 8 c. M. in eene tulp van geel metaal.

Aan de opperofficieren wordt vergund om ter vervanging van den kurken helmhoed, desverkiezende bamboehoed te dragen van het voor de overige officieren vastgestelde model.

De bamboehoed wordt niet gedragen in Europa.

De in artikel één bedoelde veranderingen in de kleeding zullen geleidelijk worden ingevoerd, met dien verstande dat uiterlijk tot 1 Januari 1912 gelegenheid wordt gelaten om de kleeding in overeenstemming te brengen met de gegeven voorschriften, terwijl, voor zooveel de militairen beneden den rang van adjudant-onderofficier aangaat, de uitreiking van de nieuwmodel kleedingstukken zich regelt naar den voorraad die in de magazijnen is opgelegd.

In Nederland door den minister van koloniën, in Nederlandsch-Indië door den commandant van het leger en chef van het departement van oorlog, kan in bijzondere gevallen op daartoe schriftelijk in te dienen gemotiveerd verzoek van den belanghebbende, bij geschrifte worden vergund aan adjudanten-onderofficieren en aan militairen van hoogere rang, om gedurende zekeren, bij de vergunning te bepalen termijn, 1 Januari 1912 den kurken helmhoed te blijven dragen.

Voorts bepaalt het artikel van het Kon. besluit van 1 April 1909, no. 31 zal worden aangevuld met een tweede lid, luidende als volgt:

Overigens dragen zij de voor hoofd en subalterne officieren der infanterie van het leger in Nederlandsch-Indië voorgeschreven uniform.

Naschrift: Zouden voor onze koloniale troepen en politie beambten, wanneer er ooit sprake van zou komen den tegenwoordig gebruikten kurken helmhoed te vervangen door een hoed van ander fabrikaat, deze helmhoeden dan niet vervangen kunnen worden door stroohoeden?

VARIA.

Een bad in portwijn.

Het s.s. „Pundo," dat van Busaroh over Algiers en Valentia naar Londen voer, heeft een vreeselijke reis gehad, ofschoon het nu behouden op de Theems ligt. Aldoor heeft het schip door storm gevaren en wel het hevigst had het te lijden in de beruchte Golf van Biscaye. Onder meer had het schip eenige groote vaten portwijn in en door het slingeren en stampen sprongen de duigen dier fusten en stroomden circa 14.000 liter van den kostelijken drank in het tusschendek. De bemanning waadde tot aan de knieën door het druivennat en meermalen viel een hunner en ging in den wijn kopje onder. De kapitein beval, dat men den wijn met emmers zou uitscheppen en overboord werpen, maar dat moest onder streng toezicht geschieden om te beletten, dat de matrozen zich er aan bedronken.

Moederplicht.

Dikwijls vraagt een moeder in haar groote liefde en zorg zich af: wat kan ik voor mijn kind doen? Hoe kan ik het beschermen tegen de macht der verleiding, die van binnen en van buiten het bedreigt?

Streef er eerlijk naar u zelf te maken tot datgene, wat gij van uw kind verlangt. Zijn beste bescherming tegen de verleiding ligt hierin, dat gij zelf dagelijks op de eene of andere wijze iets van uw wekelijkheid, uw zenuwachtigheid of hartstochtelijkheid ten offer brengt, al is het dan nog zoo weinig, want uw eigen zelfoverwinning is de machtigste beschermengel van uw kind.

Zonder deze pogingen tot zelfopvoeding, zal uw dagelijks optreden, alles wat uw mond spreekt, herroepen en bespotten. Iedere zelfoverwinning echter werkt de hoogere krachten in u uit den slaap, zoodat zij uit uwe oogen schitteren en al uw woorden vervullen met diepere waarheid en grooter zeggingskracht.

Marechaussee op Curaçao.

— Mede zijn voorschriften gegeven nopens het in de kolonie Curaçao te vormen detachement marechaussee voor politiediensten. Als marechaussee belast met den politiedienst in de kolonie Curaçao doen dienst daartoe genegen militairen, behoorende tot de koloniale troepen aldaar en wel 1 luitenant als detachementscommandant tevens belast met de opleiding, 1 adj.-onderoff. of serg.-maj. als brigade-commandant, 4 sergeanten als brigadiers, 15 korporaals als dd. brigadiers of als marechaussee der 1e kl., 24 infanteristen 1e kl.; en 55 fuseliers als marechaussees 2e kl.

Het personeel draagt dezelfde onderscheidingsteekenen en hetzelfde blanke wapen als zijn vastgesteld voor het korps marechaussee in Atjeh en onderhoorigheden.

Nederland.

De bron van het Gerucht.

Het schrijven door het Eerste Kamerlid baron Van Heeckeren van Kell, tot den voorzitter van de Eerste Kamer gericht luidt in zijn geheel als volgt:

Hoog Wel Geboren Heer!

Aan het einde van de zitting dezer Kamer van 10 dezer, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken gemeend te moeten terugkomen op woorden door mij bij de behandeling der begrooting van zijn departement reeds vóór de pauze den vorigen dag gesproken.

Niet aanwezig zijnde, ter onmiddelijke beantwoording van deze, blijkbaar lang overdachte rede des ministers, heb ik daarop in de laatste zitting dezer Kamer, op 11 Februari, welke op dien dag zou uitengaan, over deze zaak een nota aangekondigd, die ik mij voorstelde aan de Kamer te zullen inzenden.

Ik nam mij voor in die nota nogmaals uitvoerig mijn standpunt in deze zaak uiteen te zetten en niet alleen ter mijner rechtvaardiging eene

korte mededeeling te doen betreffende de bronnen, waaruit ik mijne wetenschap in deze heb geput, maar ook te treden in eene uiteraard meer uitvoerige en meer tijd vorderende beantwoording van het door den minister — wiens goede trouw ik overigens nimmer in twijfel heb getrokken — bijgebrachte.

Ik wensch toch slechts aansprakelijk te worden gesteld voor mijne eigen woorden en meeningen en niet voor allerlei gevolgtrekkingen, die de Minister daaruit gelieft te trekken.

Zoo zeide de Minister o.a., dat de heer van Heeckeren eene beschuldiging had geuit tegen eene bevriende natie en tegen het hoofd van die bevriende natie.

De Minister moge weten, hoe hij die geheel onjuiste gevolgtrekking zal motiveeren, maar de ondergeteekende protesteert nu reeds met de meeste klem tegen dergelijke onjuiste verdachtmakende conclusies.

Van bevriende zijde maakt men mij echter opmerkzaam, dat het groote belang mijner nota alleen kan gelegen zijn in het eerste der beide genoemde punten: het noemen nl. der bron, waaruit ik mijne mededeeling put en de ontwikkeling van het tweede punt — immers op dit oogenblik —slechts van zeer secundair belang.

Ik ben daarom te rade geworden om de door mij toegezegde nota alleen te doen loopen over het eerste der beide genoemde punten, maar deze dan ook terstond aan de Kamer in te zenden.

Nu merk ik dienaangaande op, dat de minister het wil doen voorkomen alsof ik mijn critiek op zijn beleid heb gegrond op een los gerucht, en dit als een feit zou hebben voorgesteld. Met den meesten nadruk moet ik tegen deze voorstelling opkomen. De gebeurtenis waarop ik doelde, is mij destijds medegedeeld door den toenmaligen minister-president, met wien ik over den aard en de beteekenis er van niet eens, maar herhaaldelijk van gedachten heb gewisseld en dat ik niet de eenige ben, met wien er over gesproken is, maar dat deze ook werd medegedeeld aan andere hooggeplaatste personen, ministers, ministers van Staat, Kamerleden, is destijds, later en ook in de jongste dagen gebleken. Daaruit meen ik deze tweeledige conclusie te mogen trekken:

1o. Dat ik het mij, in voege voormeld, medegedeelde mocht en zelfs behoorde te beschouwen als een vaststaand feit, en 2o. dat het feit niet in die mate geheim was gebleven, dat het aan den tegenwoordigen minister van buitenlandsche zaken kon onbekend zijn, zoo min als het onbekend is aan andere zijner collega's. 't Is toch duidelijk, dat dergelijke mededeelingen van ministers betrekkelijk gestelde, positieve feiten, geheel in afwijking van mededeelingen omtrent negatieve feiten, waarvan wordt gezegd, dat zij niet hebben plaats gehad, als voldoende grond moeten worden beschouwd om deze voor waar te nemen.

Naar dien regel heb ik mij gedragen. Intusschen geef ik toe de mogelijkheid, dat ook mededeelingen of verklaringen zelfs van ministers soms onwaarheid zouden kunnen bevatten. Indien het nu mijnerzijds lichtvaardig is geweest van de mij gedane mededeelingen onder de bestaande omstandigheden als volkomen juist en gegrond aan te nemen, dan wil ik wel erkennen in deze lichtvaardig te hebben gehandeld.

Ten slotte veroorloof ik mij de opmerking, dat wanneer de minister van buitenlandsche zaken had kunnen goedvinden om deze gewichtige zaak, die mij zwaar op het hart weegt, en die ik ten vorige jare als lid der Staten-Generaal op geheel objectieve wijze heb ter sprake gebracht, op even objectieve en onpersoonlijke wijze te behandelen, in stee van dit te doen in den onheuschen vorm, toen daarvoor door hem uitgekozen, of had kunnen goedvinden, zelfs nog de vorige week, de zaak in comité-generaal te doen bespreken, deze niet den onverkwikkelijken loop zou hebben genomen, welke zij tengevolge van de agressieve houding des ministers nu dreigt te nemen.

U. H. W. Geb. gelieve inmiddels de vernieuwde verzekering mijner meeste hoogachting aan te nemen.

(w.g.) CAREL VAN HEECKEREN.

ENGELAND.

Met den uitslag der verkiezingen op de Orkney en Shetland eilanden, is nu eindelijk, na een maand van verkiezingen, het Parlement geheel voltallig. Er zijn thans:

Liberalen	275.
Unionisten	273.
Werkmanspartij	40.
Iersch Nationalisten, volgelingen van Redword	72.
Iersch Nationalisten, volgelingen van O'Brien	10.
	670.

zoodat bij deze verkiezing de unionisten 102 zetels hebben veroverd van de liberalen, en is de meerderheid der coalitie van liberalen, Ieren en de arbeiders-partij, over de unionisten 124, terwijl deze bij het oude parlement was 334.

Er loopen thans, nu Asquith bij den Koning is geweest, allerhande geruchten. In een Zondagsblad werd vermeld, dat Asquith er nu genoeg van had en zijn ontslag wilde nemen, doch dat de Koning hem had voorgehouden, dat deze handeling wel gemakkelijker was voor hem zelf, doch dat de tegenwoordige politieke toestand door hem in het leven was geroepen, en hij dus ook verantwoordelijk er voor was, om nu alles weer in orde te brengen. Dat namelijk de financiën in een eigenaardige verwarring zijn, is wel bekend, anders zou het gouvernement toch niet iedere week bijna nieuwe schatkistbilletten moeten uitgeven en dat nog wel iederen keer maar voor een maand. De vlottende schuld van Engeland, bedraagt thans ook het ontzettende cijfer van 34.000.000 pdst., waarvan alleen in de maand Maart 17.800.000 pdst. vervallen en den 5den April moet de nationale oorlogsschuld (nog een der naweëen van den oorlog met Transvaal) thans nog ongeveer 12.000.000 pdst. bedragende, worden afbetaald. Deze omstandigheden verklaren duidelijk, waarom Engelsche Consols iederen dag flauw zijn, en maar bij 82 blijven, want het spreekt van zelf, dat de vlottende schuld, en de nationale oorlogsschuld zal moeten worden afbetaald door een uitgifte van een andere directe obligatie van het gouvernement.

Uit de gegevens door het Gouvernement verstrekt over de inkomsten en de uitgaven van het land, blijkt duidelijk, dat een gedeelte der vlottende schuld is ontstaan, omdat de belastingen niet betaald zijn. De ontvangsten op de hoofd-inkomsten-belasting zijn reeds millioenen ten achter bij die van het vorige jaar om dezen tijd, want de belastingschuldigen willen de gehate en hooge inkomsten-belasting niet betalen voor en aleer de begrootingsvoorstellen door beide huizen zijn aangenomen en zij er toe gedwongen kunnen worden.

Daarom is het absoluut noodzakelijk, dat het budget eerst wordt aangenomen, voordat iets anders wordt gedaan. Tot groote consternatie van Asquith heeft nu de leider der Ieren openlijk gezegd, dat het veto van het huis der Lords, eerst moet behandeld worden.

In de laatste drie dagen zijn er dan ook zulke bedenkelijke dingen gebeurd, dat een der voornaamste liberale sprekers, de heer John Fuller, in een rede heeft verklaard, dat het zeer goed mogelijk is, dat het Lagerhuis het budget thans zal verwerpen. Wat de toestand nog onzekerder maakt, is het feit, dat de ultra-radicalen, ook voor alles eerst de Lords te lijf willen en dan pas het budget weer in stemming willen brengen.

Gelukkig voor den handel en nijverheid, die onder al deze onzekerheden lijden, is het parlement reeds met groote plechtigheid geopend, door den koning in persoon, en nu zullen wij spoedig weten, hoe de vork aan den steel zit.

Op den 28sten Juni a. s. zal de katholieke Westminster Kathedraal worden ingezegend.

Op den dag na de inzegening, zal er een plechtige dienst worden gehouden, die een nationaal karakter zal dragen. De Hoogmis zal worden gezongen door Mgr. Bourne, den Aartsbisschop van Westminster, in tegenwoordigheid van alle bisschoppen van Engeland en de preek zal worden gehouden door den bisschop van Neufort. Het zal dan een driedubbel feest zijn, want op dien dag willen de katholieken hier, de herstelling van de katholieke Bisschopzetels, en ook den dag, waarop nu vijftien jaren geleden de eerste steen der Kathedraal werd gelegd, herdenken.

Het is een reusachtig gebouw door den architect John Francis Bentley ontworpen. De lengte der Kathedraal is 360 Eng. voet, de breedte 156, de hoogte van het schip der kerk 117, en de hoogte tot aan den top van het kruis op den toren 283 Eng. voet.

De eerste steen werd gelegd in het jaar 1895, en in 1903 werd voor den eersten keer de H. Mis er in gelezen. De inwijding der kathedraal is stellig wel het belangrijkste geschiedkundige feit, dat in de katholieke wereld hier heeft plaats gehad, sedert de breuk met Rome in de 16 eeuw.

Een eigenaardig feit is het, en wel voor de wereld een bewijs, hoe de katholieke Kerk steeds dezelfde is gebleven door de eeuwen heen, dat thans dezelfde ceremoniën en dezelfde gebeden zullen worden uitgesproken als op het feest der H. Onnoozele Kinderen in het jaar 1065, toen de Kerk van den H. Eduard den Belijder, het thans nog bestaande bedehuis van den H. Petrus, in Westminster werd ingewijd.

Deze continuteit der katholieken zal vele leden der Anglikaansche Kerk wel de oogen openen, want volgens hen is toch de tegenwoordige Anglikaansche Kerk alleen eene voortzetting der Kerk van voor de tijden van Hendrik den Achtste.

N. S.

SPANJE.

In Spanje is vrij plotseling een ministercrisis ontstaan. Het leek, of het ministerie een lang leven zou beschoren zijn, nu het decreet was uitgevaardigd, waarbij een aantal bepalingen, die de bijzondere scholen — de staatsscholen zijn alle katholiek — aanmerkelijk in hare vrijheid belemmerden, werden afgeschaft.

Bij dit decreet is het bijzonder onderwijs vrijheid van beweging gelaten, behoudens staatstoezicht door inspecteurs, die moeten waken voor de zedelijke en hygiënische belangen der leerlingen. Daarbij zullen zij in de eerste plaats er op moeten toezien, dat geen onvaderlandsche leeringen worden verspreid, een bepaling, die blijkbaar ten doel heeft, scholen, zooals die, welke indertijd onder de leiding van Ferrer stonden, te weren.

Dit decreet vond over het algemeen een gunstig onthaal, niet alleen bij de radicalen, maar ook bij andere liberale partijen.

Maar nu is er in het liberale kamp een hevig conflict ontstaan. Tusschen den burgemeester van Madrid, door de regeering benoemd, en den gemeenteraad is een oneenigheid gerezen. En nu wilden de liberalen, dat Moret den burgemeester zou dwingen een andere houding aan te nemen, wat de eerste-minister weigerde. Hierop dienden graaf Romanones, president van het provinciaal comité van de liberale partij en alle presidenten van sub-comité's in Madrid en de provincie hun ontslag in bij Moret, als hoofd der liberale partij.

Deze, die nu inzag, het vertrouwen van zijn partijgenooten te hebben verloren, verzocht een onderhoud met den Koning.

Gevolg van dit onderhoud is, dat het geheele ministerie is afgetreden.

De oud-minister Canalejas (democraat) is met de vorming van een nieuw ministerie belast en heeft aan die opdracht reeds voldaan.

Zooals gemeld, is in Spanje dus een nieuw ministerie opgetreden. Dit kabinet wordt door weinigen met instemming begroet. De republikeinen en de socialisten weigeren voorloopig met Canalejas, den kabinetsformateur, mede te werken, omdat de wijze waarop deze aan het bewind is gekomen, volgens hun meening anti-constitutioneel is. Begrijpelijk is het, dat ook de liberalen oppositie voeren. Alle vrienden van Moret hebben onherroepelijk hun ontslag ingediend. Overal zal de nieuwe regeering dus nieuwe prefecten hebben te benoemen.

De aanhangers van Moret zijn verder van plan te Madrid een groote vergadering bijeen te roepen, welke eenige duizenden vertegenwoordigers uit de provincie zullen bijwonen, teneinde Moret te bekrachtigen als leider van de liberale partij.

Het nieuwe ministerie heeft dus de republikeinen, de socialisten en gematigd liberalen tegen zich. Wat de conservatieven en aanhangers van Maura betreft, deze zullen het nieuwe ministerie dulden, zoolang het niet met anti-clericale politiek voor den dag komt. En dat zal de radicale Canalejas wel niet kunnen laten.

De president-minister voorziet dan ook zoo veel tegenstand, dat hij reeds den Koning mededeelde, dat hij zijn ambt zou neerleggen, indien hij in de verwezenlijking zijner plannen niet mocht slagen.

Het nieuwe Spaansche ministerie is reeds opgetreden en de ministers hebben den eed afgelegd. Canalejas, de kabinetsformateur en nieuwe ministerpresident, behoort tot den meest vooruitstrevenden vleugel van de liberale partij. Na in 1902 als minister van Openbare Werken deel te hebben uitgemaakt van 't kabinet-Sagasta, trad hij niet meer in eene regeeringcombinatie op, totdat hij nu plotseling met de leiding werd belast. Daar ook de andere leden van het kabinet meer of minder geavanceerde leden der liberale partij zijn, zal er dus voorloopig wel verder in liberalen geest worden geregeerd. Het zal echter de vraag nog zijn, of van deze regeering wel veel kracht zal uitgaan; want de Spaansche liberale partij is in vele groepen gesplitst, die voortdurend met elkaar overhoop liggen, welke tweedracht nu juist niet in 't belang van een krachtig optreden is. Bovendien staat Canalejas, overigens een bekwaam staatsman, bekend om zijn vurige anti-clericale neigingen. De veronderstelling is dus niet geheel en al ongewettigd, dat hij zich daardoor wel eens zal kunnen laten meesleepen, wat in geen geval bevorderlijk zal zijn aan de voor Spanje zoo hoog noodige rust. En in dit geval zal de kabinetswisseling Spanje zeker niet ten goede komen.

De Spaansche pers schijnt voorloopig over de oplossing van de crisis voldaan.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.